ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ
БИЛГЕЛӘМӘСЕ

«Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм иректәре бозылуга карата гражданка Г.А. Сидлярук шикаятен карауга алудан баш тарту турында

Казан шәһәре 2016 елның 8 июле

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Р.Ф. Гафиятуллин, Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Г.А. Сидлярук шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Ф. Гафиятуллин бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Г.А. Сидлярук «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм иректәре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Күрсәтелгән Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы дәгъвалана торган 1 пункты шул исәптән ятим балаларга, ата-ана

кайгыртуыннан мәхрүм калган балаларга, ятим балалар һәм ата-ана кайгыртуыннан мәхрүм калган балалар исәбеннән булган затларга, унсигез яшькә кадәрге балалары булган гражданнарга, авыр хроник авырулардан интегүче инвалид балалары булган гаиләләргә дәүләт адреслы социаль ярдәм чаралары күрсәтелә торган гражданнар категорияләрен билгели.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, балигъ булмаган ике бала анасы булган гражданка Г.А. Сидлярук күрсәтелгән гражданнар категорияләре исемлегенә Казан шәһәренең белем бирү учреждениеләре укучылары һәм студентлары нигезсез кертелмәгән дип саный. Казан шәһәренең белем бирү учреждениеләре укучылары һәм студентларына ташламалы юл йөрү билетларын бирү максатында ул берничә тапкыр Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатларына, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башка органнарына мөрәҗәгать иткән.

Үз позициясен нигезләп, мөрәҗәгать итүче «Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) һәм башкарма органнарын оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү хакында» һәм «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» федераль законнар кабул ителүгә бәйле рәвештә Россия Федерациясе закон актларына үзгәрешләр кертү һәм Россия Федерациясенең кайбер закон актларының үз көчләрен югалтуын тану турында» 2004 елның 22 августындагы 122-ФЗ номерлы Федераль закон кабул ителгәнчегә кадәр гамәлдә булган законнарның укучы һәм студентларның юл йөрү билетларын укучы һәм студентларның барлык категорияләренә, аларның мөлкәти һәм социаль хәленә карамастан, бирү мөмкинлеген күздә тотканлыгын күрсәтә.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Г.А. Сидлярук Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ

номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 1 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенә, аның 27 (беренче өлеш), 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче һәм икенче өлешләр), 30, 32 һәм 38 (беренче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. «Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) һәм башкарма органнарын оештыруның гомуми принциплары турында» 1999 елның 6 октябрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль законда (2013 елның 21 декабрендәге 371-ФЗ номерлы Федераль закон редакциясендә) каралганча, Россия Федерациясе субъектының дәүләт хакимияте органнары Россия Федерациясе субъекты бюджеты акчалары хисабына (федераль бюджеттан максатчан чыгымнарны гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе субъекты бюджетына тапшырыла торган финанс чараларыннан тыш) гражданнарның аерым категорияләре өчен социаль ярдәм күрсәтүнең һәм социаль булышуның өстәмә чараларын шул исәптән Россия Федерациясе субъекты законнары һәм башка норматив хокукый актлары белән билгеләнгән мохтаҗлык критерийларыннан чыгып билгеләргә хокуклы, бу федераль законнарда әлеге хокукны билгели торган нигезләмәләрнең булу-булмавына бәйле түгел. Әлеге статьяда каралган вәкаләтләрне финанслау Россия Федерациясе субъектының бурычы булып тормый, мөмкинлек булганда гамәлгә ашырыла, шулай ук федераль бюджеттан өстәмә акча бүлеп бирү өчен нигез булып тормый (26.3-1 статьяның өченче һәм дүртенче өлешләре).

Татарстан Республикасында адреслы социаль ярдәм чаралары күрсәтелә торган гражданнар категорияләре, шулай ук аларны күрсәтүнең конкрет күләмнәре һәм рәвешләре «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән. Гражданнарның аерым категорияләренә өстәмә социаль ярдәм чараларын күздә тотып, республика закон чыгаручысы аларны күрсәтүнең шартларын һәм тәртибен, шулай ук алар күрсәтелә торган гражданнар категорияләрен мөстәкыйль билгеләргә хокуклы булган. Аталган Татарстан Республикасы Законының 2 статьясы белән үзара

бәйләнештә 8 статьясының 8 пункты нигезләмәләре буенча балаларга карата дәүләт адреслы социаль ярдәм чаралары, алар исәбенә транспортта йөрү өчен субсидия дә керә, ятим балаларга, ата-ана кайгыртуыннан мәхрүм калган балаларга, ятим балалар һәм ата-ана кайгыртуыннан мәхрүм калган балалар исәбеннән булган затларга, унсигез яшькә кадәрге өч һәм аннан күбрәк балалары булган гаиләләргә күрсәтелә.

Әлеге социаль ярдәм чарасын күрсәтүгә хокукны гамәлгә ашыруның оештыру-хокукый механизмы, аны алуның нигезләре һәм критерийлары «Татарстан Республикасында транспортта йөрү өчен бердәм айлык социаль билет һәм балаларга транспортта йөрү өчен бердәм айлык социаль билет бирү тәртибен раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 7 апрелендәге 161 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында транспортта йөрү өчен бердәм айлык социаль билет һәм балаларга транспортта йөрү өчен бердәм айлык социаль билет бирү тәртибе белән билгеләнгән. Күрсәтелгән Тәртипнең 3 пункты Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметы булган иде, ул күрсәткәнчә, үзенең максатчан билгеләнеше буенча карала торган хокукый җайга салу «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын үтәү йөзеннән кабул ителгән, транспортта йөрү өчен бердәм айлык социаль билет һәм балаларга транспортта йөрү өчен бердәм айлык социаль билет алуның нинди дә булса өстәмә нигезсез шартларын билгеләми (2016 елның 21 мартындагы 4-О номерлы билгеләмә).

Шулай итеп, дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән хокукый җайга салу максатчан төсмергә ия һәм гражданнарның аерым категорияләренең матди уңайлыкларына ярдәм итүгә юнәлдерелгән. Әлеге субсидияләрнең хокукый табигате тагын шуңа да бәйле, алар өстәмә социаль ярдәм чаралары булып торалар һәм тулысынча Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән финансланалар. Бу аларны бирү нигезләре һәм шартлары социаль-икътисади үсеш, финанс һәм башка матди

мөмкинлекләрне исәпкә алып, республика тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә дигәнне аңлата. Ташламалы юл йөрү хокукы бирелгән гражданнарның ташламалы категорияләре исемлеген киңәйтү, әлеге гражданнар категорияләрен йөртү чыгымнарының тиешле бюджет компенсациясе булганда, Россия Федерациясе субъектларының закон чыгару органнары компетенциясенә керә.

Бәян ителгәннәрне исәпкә алып, «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы гражданка Г.А. Сидлярук тарафыннан дәгъвалана торган 1 пунктының Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк һәм, димәк, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый. Транспортта йөрү өчен бердәм айлык социаль билет һәм балаларга транспортта йөрү өчен бердәм айлык социаль билет алуга хокукны Татарстан Республикасындагы барлык укучыларга һәм студентларга да кагылдыру турындагы ул куйган мәсьәләне хәл итү гамәлдәге законнарга үзгәрешләр кертүне күздә тота, бу исә закон чыгаручы компетенциясенә керә һәм Татарстан Республикасы Конституция судының «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән вәкаләтләренә карамый.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче өлешенә, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Г.А. Сидлярук шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының шикаять бирелергә мөмкин дигән таләпләренә җавап бирми һәм анда куелган мәсьәләләрне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Г.А. Сидлярукка һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 12-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды